

Uuden digilain vaikutuksia ikääntyvään väestöön

Lakimuutoksessa esitetään keskeisenä muutoksena asiointilain 18 ja 19 §:ssä ei enää säädettäisi asianosaisen suostumuksesta sähköiseen tiedoksiantoon. Muutos tarkoittaisi käytännössä myös sitä, että hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista annetun lain (571/2016, jäljempänä tukipalvelulaki) 11 §:n mukaiseen rekisteriin ei enää tallennettaisi käyttäjän osalta tietoa asiointilain mukaisesta sähköistä tiedoksiantomenettelyä koskevasta yleisestä suostumuksesta, vaan rekisteriin tallennettaisiin tieto siitä, onko henkilöllä viestinvälityspalvelutili avattuna.

Koko muutos perustuu siihen oletukseen, että kaikilla Suomen kansalaisilla on mahdollisuus käyttää ja ottaa käyttöön sähköisiä viestimiä. Näin ei kuitenkaan käytännössä ole. Menee useampi vuosikymmen, ennen kuin koko väestö pystyy hyödyntämään sähköisiä välineitä. Maaseutujen ikääntyvä väestö ei kuulu digiyhteyksien piiriin. Syrjäseuduilla ei ole kattavaa laajakaista tai muuta tiedonsiirtoverkkoa sähköisenä saatavissa siten, että jokaisen ikääntyvän olisi siihen helppo liittyä. Jo perusinfran puuttuminen asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan Suomessa.

Jos ikääntynyt haluaa saada viestinsä sähköisenä hänen pitäisi osata itse rakentaa yhteydet haja-asutusalueella, liittää reitittimet ja liittymät ja tarvittavat tietokoneet. Hänellä pitäisi olla sähköinen tunnistus käytössä. Suomessa on paljon kansalaisia, jotka edelleen asioivat pankeissa fyysisesti hoitaakseen raha-asiansa. Heillä ei ole henkilökortteja tai passeja, koska niiden saanti on kotipaikkakunnilla tehty mahdottomaksi, eikä lähimpään kaupunkiin pääse joukkoliikenteellä, vaan asiointiin pitäisi ottaa kallis taksi. Niinpä pankin sähköinen tunnistus, verkkopankkitunnisteet jäävät ottamatta käyttöön. Mobiilitunnistetta ei osata käyttää.

Se että vaikka digitaalinen tunniste asiakkaalla olisikin, on paljon kansalaisia, joilla ei enää ole ymmärrystä siitä miten tunnisteet toimivat ja miten niitä tulisi suojata ja käyttää.

Suomessa on liian paljon vanhusten huijaustapauksia, joissa omat tunnisteet on vahingossa annettu rosvoille.

Ilman tunnisteita ja kunnollisia yhteyksiä ei sähköisten viestien välitys toimi.

Onko tarkoitus syrjäyttää kaikki ikääntyvät pois yhteiskunnan palveluista?

Jos henkilö muutoin osaa hoitaa asiansa, niin tarvitseeko hän jatkossa holhoojan / edunvalvojan, joka hoitaa viranomaisasiointin? Kuka kustantaa edunvalvonnan?

Koska viestipalveluja voidaan tuottaa monella tavoin se lisää myös huijausviestien ja mahdollisuuksien määrää.

Suomessa on paljon ikääntyviä joilla saattaa olla sähköposti osoite. He osaavat juuri ja juuri tuettuna käyttää sähköpostiaan. Eivät välttämättä ymmärrä tai osaa käyttää Suomi.fi palvelun viesti kanavia.

Jos asiakas ei itse avaa tai ei halua käyttää Suomi.fi tiliä kanavan kautta lähetetty posti tulee lähettää automaattisesti paperisena postina asiakkaan osoitteeseen. ei niin, että tarvitaan toimenpiteitä tilin lakkuttamiseksi, vaikka asiakas ei ole sitä avannut. Suomi.fi -viestien päättäminen on tehty hankalaksi. Oletus tulisi olla toisin päin. Eli palvelun tulisi edelleen olla suostumuksellista. eikä niin päin että saadakseen paperista palvelua sähköinen palvelu tulisi henkilökohtaisesti estää. juuri estäminenkin on vaikeaa jos ei ole niitä pankkitunnisteita.

Minkälaiset kustannusvaikutukset ikäihmisille näistä tulee? Vaatiiko digiviestien toteuttaminen kuntiin uuden palvelupisteen / virallisen palvelun jossa on riittävät valtuudet ikääntyvien viestien selvittämiseen ja riittävä aikajänne asioiden selvittämiseen (mm. erääntyneet laskut maksettava heti). Miten viesteistä saadaan tietoa jos ei ole sähköpostia?

Miten käyttäjäorganisaatio saa ikääntyvän hetun tietoonsa jolla viestejä lähetetään?

Digimuutos tulee sliäämään eriarvoisuutta.

* mikä taho hankkii, kustantaa ja opastaa digilaitteiden käytön sekä maksaa kulut, niin että toiminta voi toteutua kaikille tasapuolisesti?